

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

5 באוגוסט 2024

1787

א' באב התשפ"ד

עמוד

הצעת חוק הסכמים קיבוצים (תיקון מס' 11 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (הוראות מיוחדות לעניין הרחבת הסכם קיבוצי כללי שנעשה בשל פעולות האיבה או פעולות המלחמה) (תיקון).

1320התשפ"ד–2024.

הצעת חוק הסכמים קיבוציים (תיקון מס' 11 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (הוראות מיוחדות לעניין הרחבת הסכם קיבוצי כללי שנעשה בשל פעולות האיבה או פעולות המלחמה) (תיקון), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 1 בחוק הסכמים קיבוציים (תיקון מס' 11 הוראת שעה – חרבות ברזל) (הוראות מיוחדות לעניין הרחבת הסכם קיבוצי כללי שנעשה בשל פעולות האיבה או פעולות המלחמה), התשפ"ד–2024 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, ברישאה, במקום "בתקופה של שישה חודשים מיום תחילתו של חוק זה (בחוק זה – תקופת הוראת השעה)" יבוא "בתקופת תקופו של חוק זה כאמור בסעיף 3 (להלן – תקופת הוראת השעה)".

דברי הסבר

בשל פעולות האיבה או פעולות המלחמה בקשר למלחמת "חרבות ברזל", תוך קיצור הזמנים הקבועים בחוק הסכמים קיבוציים, כאמור לעיל. כך, על פי הוראת השעה, הודעה על הכוונה להרחיב את ההסכם הקיבוצי הכללי תפורסם באתר האינטרנט של המשרד, ולציבור ניתנת האפשרות להעיר את הערותיו לתקופה שלא תפחת מארבעה ימים (במקום עשרים ימים) או במועד מאוחר יותר שקבע השר בהודעה. נוסף על כך תינתן תקופה מקבילה בת יומיים לארגוני עובדים, לטעון לגבי כשרותו של ארגון העובדים שחתם על ההסכם הקיבוצי הכללי שאותו יש כוונה להרחיב. לפי הוראת השעה, השר יהיה רשאי לתת את צו ההרחבה גם אם טרם חלפו שלושים ימים מיום פרסום ההודעה ברשומות, ובלבד שחלפו שבעה ימים לפחות מהמועד האמור.

בעבר נחתמו הסכמים קיבוציים כללים בקשר לעיתות חירום. הסכמים אלה הורחבו בצווי הרחבה שהוצאו חודשים רבים לאחר שנחתמו ההסכמים הקיבוציים. כך למשל:

צו הרחבה להסכם קיבוצי בדבר פיצוי לעובדים ומעסיקים, מבצע "עמוד ענן" 2013;

ההסכם הקיבוצי הכללי נחתם ביום כ"ב בכסלו התשע"ג (6 בדצמבר 2012). ההודעה בדבר הגשת ההסכם לרישום פורסמה ברשומות ביום כ"ז בשבט התשע"ג (7 בפברואר 2013). הודעה על כוונה להרחיב את ההסכם פורסמה ביום ב' באב התשע"ג (9 ביולי 2013), וצו ההרחבה ניתן לבסוף ביום כ' באלול התשע"ג (26 באוגוסט 2013) ופורסם ברשומות ביום י"ב בתשרי התשע"ד (16 בספטמבר 2013). למעלה מתשעה חודשים לאחר שנחתם ההסכם הקיבוצי;

צו הרחבה להסכם קיבוצי כללי בדבר פיצוי לעובדים, מבצע "צוק איתן" 2014;

ההסכם הקיבוצי הכללי נחתם ביום ז' באב התשע"ד (3 באוגוסט 2014). ההודעה בדבר הגשת ההסכם לרישום פורסמה ברשומות ביום ד' בתשרי התשע"ה (28 בספטמבר 2014); ההודעה על הכוונה להרחיב את ההסכם פורסמה

סעיפים סעיף 25 לחוק הסכמים קיבוציים, 1 ו-2 התשי"ז–1957 (להלן – חוק הסכמים קיבוציים או החוק), קובע כי בסמכותו של שר העבודה להרחיב, בצו, את היקף תחולתה של כל הוראה שבהסכם קיבוצי כללי, אם לדעתו נכון לעשות כן, בשים לב למספר העובדים והמעסיקים, שעליהם חל ההסכם הקיבוצי הנדון, ולמשקלו של ההסכם בהסדר יחסי העבודה ובקביעת התנאים בשוק העבודה (להלן – צו הרחבה). סעיף 26 לחוק קובע כי הסכם קיבוצי כללי יורחב רק לאחר שפורסמה הודעה ברשומות על הכוונה להרחיבו, חודש לפני הרחבתו, ורק לאחר שהתייעץ השר עם ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ובארגונים ארציים יציגים של מעסיקים שלדעת השר הם נוגעים בדבר. כמו כן מקנה סעיף 26 לחוק זכות ערר על הצו לפני השר בידי כל מעוניין. בהמשך קובע סעיף 27 לחוק כי שר העבודה לא ייתן צו הרחבה אלא אם כן קימו התנאים האלה: (1) הוראות ההסכם הקיבוצי הנדון שהן נושא לצו ההרחבה אינן פוגעות בזכות אדם לעבודה עקב חברותו או אי-חברותו בארגון עובדים; (2) ההוראות בהסכם הקיבוצי שהן נושא לצו ההרחבה אינן בסתירה לאמנת עבודה בין-לאומית ישראל אישרה אותה; (3) המועצה ליחסי עבודה הפועלת מכוח חוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז–1957 (להלן – המועצה), דנה בעניין וחוות דעתה הובאה לפני שר העבודה. המועצה רשאית לאצול את סמכותה לפי פסקה זו לוועדה מבין חבריה ובה נציגי עובדים ונציגי מעסיקים שווה בשווה; (4) שר העבודה החליט בערר שהוגש לפי סעיף 26. סעיף 10 לחוק הסכמים קיבוציים קובע את התנאים לרישום של הסכם קיבוצי, ובכלל זה שעליו להיות מוגש לשר העבודה בתוך חודשיים ימים מיום שנחתם. על פי הקבוע בסעיף, שר העבודה יפרסם הודעה על הגשת הסכם קיבוצי לרישום בדרך שנקבעה בתקנות.

ביום כ' באדר א' התשפ"ד (29 בפברואר 2024) נכנסה לתוקפה הוראת שעה לחוק ותקופה נקבע עד יום כ"ה באב התשפ"ד (29 באוגוסט 2024) (להלן – הוראת שעה). הוראת השעה הסמיכה בסעיף 26א לחוק את שר העבודה להרחיב את הוראותיו של ההסכם הקיבוצי הכללי שנעשה

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 564.

"תוקף" 3. חוק זה יעמוד בתוקפו עד תום שלושה חודשים ממועד סיום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף כהגדרתה בסעיף 2א(א) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 1.

ד ב ר י ה ס ב ר

בימים האחרונים הוגשה לאגף יחסי עבודה במשרד העבודה בקשה לרישום הסכם קיבוצי שנחתם ביום י"ב בתמוז התשפ"ד (18 ביולי 2024) בין נשיאות הארגונים העסקיים ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שעניינו תיקון הוראות ההסכם הקיבוצי הכללי שמספרו בפנקס ההסכמים הקיבוציים 7001/2024, מיום א' בשבט התשפ"ד (11 בינואר 2024) באופן שעד יום כ"ד בסיוון התשפ"ד (30 ביוני 2024) תוארך תקופת הזכאות לתשלום שכר בימי היעדרות בשל המצב הביטחוני במלחמת "חרבות ברזל" לעובדים אשר פונו בהתאם להחלטת הממשלה או לעובדים במוסד חינוך הנמצא באזור מיוחד, לרבות אזור שנפגע בחודשים מרץ ואפריל ואזור שנפגע בחודשים מאי ויוני כהגדרתם בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נוק מלחמה ונוק עקיף), התשל"ג-1973, כתיקון בתקנה 1(א) לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נוק מלחמה ונוק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023.

לנוכח הימשכותה של מלחמת "חרבות ברזל", ייתכנו הסכמים קיבוציים כלליים נוספים הקשורים לאירועי המלחמה ולצורכי השעה המצדיקים את המשך הוראת השעה שתאפשר את הרחבת הסכמים אלה בצווי הרחבה בתוך פרק זמן קצר מהקבוע בחוק, המתאים לעיתות שגרה.

לכן, מוצע להאריך את הוראת השעה לתקופה של שלושה חודשים ממועד סיום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023). בכך יינתן פרק זמן קצר נוסף לאתר תום תקופת ההכרזה שיאפשר הרחבה של הסכמים קיבוציים כלליים שיחולו ביחס לתקופת הסיום של המצב המיוחד בעורף, אם יהיו.

ביום ט"ז באב התשע"ד (12 באוגוסט 2014). צו ההרחבה ניתן ביום י"ט באלול התשע"ד (14 בספטמבר 2014) ופורסם ברשומות ביום י"א בחשוון התשע"ה (4 בנובמבר 2014);

צו הרחבה בעניין תשלום שכר לעובדים אשר נעדרו מעבודתם בשל המצב הביטחוני 2019:

ההסכם הקיבוצי הכללי נחתם ביום י"ג באב התשע"ט (14 באוגוסט 2019). ההודעה בדבר הגשת ההסכם לרישום פורסמה ברשומות ביום ד' בתשרי התש"ף (3 באוקטובר 2019); ההודעה על הכוונה להרחיב את ההסכם פורסמה ביום כ"ד בתשרי התש"ף (23 באוקטובר 2019). צו ההרחבה ניתן ביום ה' בכסלו התש"ף (3 בדצמבר 2019) ופורסם ברשומות ביום ז' בכסלו התש"ף (5 בדצמבר 2019).

מאז ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בשל מתקפת הטורף הרצחנית ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), שר העבודה התקין ארבעה צווי הרחבה כלהלן:

1. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין תשלום שכר בשל נוק מלחמה ונוק עקיף (חרבות ברזל), אשר הרחיב את תחולתן של הוראות ההסכם הקיבוצי הכללי שמספרו 7001/2024, ואשר פורסם ברשומות ביום כ"ו באדר א' התשפ"ד (6 במרץ 2024).

2. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין משרתי המילואים ובני זוגם וצבירת חופשה שנתית לעובדים מסוימים (חרבות ברזל), אשר הרחיב תחולתן של הוראות ההסכם הקיבוצי הכללי שמספרו 7004/2024, אשר פורסם ברשומות ביום כ"ו באדר א' התשפ"ד (6 במרץ 2024).

3. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין הרחבת התקופה המוגנת מפני פיטורים למשרת מילואים, אשר תיקן את הוראות ההסכם הקיבוצי הכללי שמספרו 7006/2024, שהורחב כאמור בסעיף (1) ואשר פורסם ברשומות ביום ד' באדר ב' התשפ"ד (14 במרץ 2024).

4. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין הארכת תקופת הזכאות לתשלום שכר בשל נוק מלחמה ונוק עקיף (חרבות ברזל) (מס' 2) אשר הרחיב את תחולתן של הוראות ההסכם הקיבוצי הכללי שמספרו 7005/2024, ואשר פורסם ברשומות ביום ז' באדר ב' התשפ"ד (17 במרץ 2024).

